

הכנעה או פשרה: לאן חותר שרון?

אריה ארנון

העימות הישראלי פלסטיני האלים נכנס לשנתו השנייה. דפוס העימות, שבו נהרגו יותר מ 900 ישראלים ופלסטינים, נפצעו אלפים ונגרם סבל אנושי אדיר, מזכיר התגוששות בה נראה כאילו שני הצדדים אינם מחליטים על איסטרטגיה אלא בוחרים להגיב על צעדי היריב. בשני הצדדים גויס רוב החברה למה שמתואר, בארשת של "אין ברירה", כעימות גורלי וקיומי בו יש לעמוד. בשני הצדדים מתוארת המלחמה כ"הגנה עצמית הכרחית". ההתגייסות הרחבה, בשני הצדדים, משתקת אצל רבים את המחשבה הביקורתית, אך אחרי יותר משנה כדאי לעצור ולשאול - לאן? האם משהו מקבל החלטות "הגיוניות" או שכולנו נסחפים במצעד האיווולת?

אי אפשר להבין את "ההגיון" שבמחול המוות בו אנו ושכנינו לפותים אלא אם מניחים כי יש למלחמה מטרה מעבר לנקמה: הכרעה צבאית, כלומר הכנעת הצד השני, או למצער, עמידה בפני צעדי האויב. המשך הלחימה מוצדק בשני הצדדים בטענה כי אי אפשר להעביר את העימות האלים למסלול מדיני של מו"מ. "אין פרטנר לפשרה ראויה", בשפת הייאוש שהשתלטה על חיינו וחייהם בשנה האחרונה.

בישראל קיים זרם ציבורי בעל השפעה התומך בגלוי בהכרעה צבאית, כמעט בכל מחיר. הימין והמתנחלים החותרים להכרעה כוחנית משוכנעים כי ראוי לשלם כל מחיר, בקורבנות ובתמיכה בינ"ל, כדי לסלק את הרשות הפלסטינית. העם הפלסטיני, בהנחה כי לאחר ההכרעה הצבאית יישאר במקומו ולא יעזוב "מרצון" (כפי שיציע לו נציג מועצת יש"ע החדש בכנסת) יאלץ לקבל אז את תנאי הימין הישראלי ולהסכים לשלילת עצמאותו המדינית. האם הכנעת העם הפלסטיני טובה לישראל?

הכנעת העם הפלסטיני, בלי להתייחס כאן למוסריות שבמעשה או ליכולת לבצעו, משמעה הנצחת מעמדה של ישראל כישות שאינה מקובלת, בלשון המעטה, על תושבי האזור. במלים אחרות, פירושה דחיית העימות ולא מניעתו תוך ויתור על הסיכוי לעתיד אחר. בשבועות האחרונים, מאז מעשי הטרור בארה"ב, נראה כי ממשלת ישראל מאמצת את הצעות הימין וחותרת להכרעה. במעשיה נשענת הממשלה על ההנחה כאילו אין חלופה להכרעה כוחנית כאשר היא מאשימה את הפלסטינים באלימות ובסרבנות פוליטית. אך מה מציעה ממשלת שרון?

הממשלה מציעה לפלסטינים להסכים להפסקת אש אשר אחריה לא יחודש המו"מ מהנקודה בה הופסק, אלא ינוהל מו"מ על תוכנית שרון: אוטונומיה מוגבלת ב 50% בערך משטח הגדה וברצועת עזה, מן הסוג שהציע שרון ל"אגודות הכפרים" לפני עשרים שנה. כלומר, גם הממשלה, לא רק מועצת יש"ע, מציעה לפלסטינים להיכנע ולוותר על שאיפתם למדינה עצמאית.

על מנת לבחון אם יש חלופה להמשך העימות צריך להציע פשרה הגיונית. שנה אחרי קמפ דייויד רבים מבינים כי הטענה כאילו ברק כבר הציע וההצעה נדחתה, אינה כה פשוטה ובוודאי אינה מצדיקה בריחה ממו"מ. שלילת זכות הפלסטינים לעצמאות, גם אם המו"מ

בעבר נכשל, אינה הופכת את השטחים הכבושים למשוחררים, אינה הופכת כל פעולה צבאית להגנה עצמית ואינה מצדיקה את מחיקת הקו הירוק. עד שממשלת ישראל לא תחזור ותציע פשרה סבירה, כזו שהציע קלינטון למשל, ובמקומה תמשיך להציע לצד השני כניעה, לא יהיה סיכוי להפסקת האש ולא יועמד למבחן אמיתי הסיכוי לפשרה. אמור מעתה, ממשלת שרון אינה מציעה פתרון.